

Dosarul nr. 3ra-293/23
2-20144394-01-3ra-15032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani – V. Chisilița
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici

ÎNCHEIERE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Natalia Stamatov,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stamatov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și băncii comerciale „Moldindconbank” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarat de Natalia Stamatov și de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind menținută hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 17 noiembrie 2020, Natalia Stamatov a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ, concretizată prin cererea din 30 decembrie 2020, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) și băncii comerciale „Moldindconbank” societate pe acțiuni (în continuare BC „Moldindconbank” SA) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că, din data de 26 mai 2018, este beneficiară de pensie pentru limita de vârstă. La 05 iunie 2018, a depus cerere la sucursala din str. Mircea cel Bătrîn a BC „Moldindconbank” SA și a primit cardul bancar pentru efectuarea plăților pentru pensie, însă, la sfârșitul lunii februarie 2019, a depistat faptul că, pârâții nu efectuează plățile pensiei la cardul bancar.

Prin hotărârea din 17 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, (dosarul nr. 3-4251/2019), a fost obligată CNAS și Casei teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana (în continuare CTAS Ciocana) să reia achitarea pensiei în beneficiul Nataliei Stamatov, începând cu data de 26 mai 2018.

Prin decizia CTAS Ciocana nr. 36622 din 11 septembrie 2020 au fost incluse datele în sistemul electronic, iar BC „Moldindconbank” SA a trimis CNAS cererea Nataliei Stamatov din 05 iunie 2018 cu privire la deschiderea contului bancar și primirea la 06 mai 2018 a cardului bancar. Însă, CNAS a reluat plata pensiei pentru perioada reținerii neîntemeiate din 25 mai 2018 – septembrie 2020.

În opinia reclamantei, din vina pârâților i-au fost cauzate prejudiciu material în sumă totală de 1 200 de lei, deoarece nu i-a fost achitat suportul unic financiar în baza Legii nr. 313/2018, în mărime de 600 de lei și în temeiul Legii nr. 20/2019, în mărime de 600 de lei,.

La fel, reclamanta a menționat că, plata pensiei a fost reținută neîntemeiat pe un termen de 29 de luni, iar conform art. 942 din Codul civil, în cazul în care suma de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobânda de întârziere. Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata de bază a BNM prevăzută la art.874 CC, plus 5% pe an.

Astfel, la 20 octombrie 2020, Natalia Stamatov s-a adresat pârâților cu o reclamație privind achitarea suportului unic financiar în sumă totală de 1 200 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 2 926,48 de lei și repararea prejudiciului moral, care l-a apreciat la suma de 4 126,48 de lei, calculat în baza formulei: dobânda de întârziere reieșind din rata de bază medie a BNM pentru anii 2018-2020 în mărime de 5,875% +5% din suma plăților pensiei reținute (2 6910,20 x 10,875%).

Prin răspunsurile nr. S-2348/20 emis de CNAS la 03 noiembrie 2020 și nr. 00/19/2-08/118 emis de BC „Moldindconbank” SA la 02 noiembrie 2020, cererea sa a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Reclamanta Natalia Stamatov a solicitat prin cererea de chemare în judecată obligarea CNAS și CTAS Ciocana să-i achite suportul unic financiar în sumă totală de 1 200 de lei, conform Legilor nr. 313/2018 și nr. 20/2019, cu încasarea dobânzilor de întârziere a plăților pensiei pentru limita de vârstă pentru perioada 26 mai 2018 – septembrie 2020, în mărime de 2 926,48 lei; încasarea sumei de 4 126 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat în legătură cu suferințele psihice cauzate de stare de indignare, nervozitate, stare de stres.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor înregistrată la 30 decembrie 2020, reclamanta a majorat cuantumul despăgubirii prejudiciului moral cauzat până la 5 000 de lei (vol. I, f.d. 34).

Prin hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial acțiunea depusă de Natalia Stamatov.

S-a anulat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 5072 din 29 septembrie 2020 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-2348 din 03 noiembrie 2020 cu privire la achitarea suportului unic financiar.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite Nataliei Stamatov suportul unic financiar în conformitate cu Legea cu privire la acordarea suportului unic unor beneficiari de pensii și alocații sociale de stat nr. 313 din 30 noiembrie 2018 și Legea cu privire la acordarea suportului unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat nr. 20 din 11 martie 2019.

În rest, acțiunea s-a respins (vol. I, f.d.72, 85-94).

La 14 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la 22 noiembrie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a depus motivarea acestuia (vol. I, f.d. 74-75, 124-125, 126).

La 16 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Natalia Stamatov a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la 15 noiembrie 2021, cu

respectarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a depus motivarea acestuia (vol. I, f.d. 76-77, 108-113).

Prin decizia din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile depuse de Natalia Stamatov și de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind menținută hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d. 189, 190-200).

În consolidarea soluțiilor sale, instanțele judecătorești ierarhic inferioare au reținut că, reieșind din circumstanțele stabilite prin hotărârea din 17 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, refuzul de a relua achitarea plăților pensiei este ilegal, iar Casa Națională de Asigurări Sociale este obligată să restabilească drepturile care i-au fost încălcate Natalia Stamatov. Cu atât mai mult că, la 19 aprilie 2019 reclamanta a formulat în acest sens cerere prealabilă, iar actele dosarului judiciar atestă că cereri similare au fost depuse pe tot parcursul anului 2019.

Instanțele judecătorești ierarhic inferioare au notat că, odată ce Natalia Stamatov corespunde criteriilor prevăzute de lege pentru acordarea suportului unic, în bugetul asigurărilor sociale au fost alocate surse financiare în vederea acoperirii acestor plăți.

Astfel, s-a ajuns la concluzia că, la emiterea refuzului nr. 5072 din 29 septembrie 2020, CTAS Ciocana nu și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu scopul acordat de lege.

Referitor la capătul de cerere cu privire la repararea prejudiciului material și moral, instanțele judecătorești ierarhic inferioare au remarcat că Natalia Stamatov nu demonstrat culpa BC „Moldindconbank” SA, care a determinat survenirea acestui prejudiciu. Or, din probele administrate și din explicațiile participanților la proces, deși Stamatov Natalia a deschis un cont bancar la bancă pentru plata pensiei, asemenea plăți nu au fost transferate de CNAS.

Ceea ce ține de solicitarea încasării prejudiciului material și moral de la CNAS, instanțele judecătorești au conchis că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani mun. Chișinău 17 august 2020 nu s-a pronunțat și în privința legalității sistării plăților în legătură cu neridicarea pensiei de către Stamatov Natalia de la oficiul poștal mai mult de 6 luni, deci pentru perioada mai 2018-aprilie 2019 reclamanta nu poate pretinde repararea unui eventual prejudiciu.

Mai mult, potrivit materialelor cauzei se atestă că, Stamatov Natalia nu a suferit un prejudiciu real care a survenit drept consecință a refuzului de realuare a plăților. Actele cauzei atestă că plata pensiei pentru limită de vârstă în beneficiul Nataliei Stamatov a fost realizată integral de Casa Națională de Asigurări Sociale, la 11 septembrie 2020.

La 17 noiembrie 2022, Natalia Stamatov a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 16 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 24 ianuarie 2023 a prezentat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea sa (vol. I, f.d. 204, vol. II, f.d. 1-6).

În motivarea recursului, Natalia Stamatov a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 noiembrie 2022, dispozitivul fiind notificat recurenteii Nataliei Stamatov la 24 noiembrie 2022, iar decizia motivată fiind comunicată la 13 ianuarie 2023, fapt confirmat prin avizele de recepție a corespondenței (vol. I, f.d. 203, 210).

Astfel, recursul depus de Natalia Stamatov la 17 noiembrie 2022 și motivarea acestuia la 24 ianuarie 2023 sunt în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Natalia Stamatov în raport cu materialele cauzei, completul Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină

cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Natalia Stamatov.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Natalia Stamatov, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron